

ЗА НАУКОБІ КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 17 (716).

П'ятниця, 25 травня 1962 р.

Ціна 2 коп.

ПЕРШІ КРОКИ СЕСІЇ

МЕТА!

КОЛИ Ірину Мороз запитували про те, на яку тему вона пише дипломну роботу, дівчина починала здалеку:

— В кінці 20—30-х років в Одесі вчинився і працював зараз маловідомий поет Панько Педа... А потім трагічна смерть в 1937 році... Його творчість і вирішила дослідити.

КІЛЬКІСНІ ЗВІТИ, ЧИ...

Екзамен з діалектичного матеріалізму у хіміків. Студентка Гриньова впевнено відповідає на поставлене питання — «Ленінське визначення матерії». Здавалося б, все добре. Знання є. Студентка відповідає швидко, поспішаючи, немов бойтися, щоб викладач не подумав, що вона щось забула, знає не твердо. Визначення, як кажуть, вивчене «наузобік», відповідаюча знає все, що говорив Ленін про матерію. І раптом зустрічне додаткове питання: «Яке значення має ленінське визначення матерії для розуміння суті кризи в фізиці?» Гриньова одразу ж намагається дати відповідь, однак відповідає неконкретно, загальними фразами: «западала удару, розбила...» і т. д.

В чому ж справа? Що таке «криза» знаємо, визначення матерії — теж. Але немає бажання думати, вміння логічно міркувати. Я навела цей приклад не тому, що відповідь Гриньової була найгіршою. Зовсім ні. Гриньова одержала четверку (після відповіді на безліч додаткових питань, які довелось поставити, щоб вияснити, що вона знає і чого не знає). Просто мені запам'яталася саме ця відповідь, бо вона характерна для студентів цього курсу.

У нас прийнято «кількісно» аналізувати наслідки екзамену. Ось він: із 50 студентів, які складали екзамен, 5 склали на «відмінно»: Антонович, Камалов, Мухіна, Юраш, Іванченко; 28 чоловік одержали «добре», 15 — «задовільно», двоє — «незадовільно»: Денисенко і Ноздріна. 28 чоловік одержали «добре». Хіба це погано? Ці 28 «все знали», але ледве відповідали або й зовсім не відповідали на питання типу: «Чому саме праця створила людину?» і подібні.

Збоку може здатись, що викладач «чіпляється»: студент відповів «чудово», а викладач ставить додаткові питання, що вимагає. Але саме цього свідомого розуміння суті питання повинен добиватися викладач. Можна не запам'ятати деталей, але головне, суть треба знати. В цьому відношенні повними, глибоко осмисленими були відповіді студентів Антоновича, Камалова, Мухіної.

Екзамен примусив мене задуматись над цілим рядом питань. Чи можна за такі відповіді (коли «знають все», але не розуміють головного) ставити «добре»? Я думаю, що не можна. Але це було масовим явищем. Були, правда, питання, відповідати на які значно простіше і легше. Очевидно, тут виявились і недоліки наших підручників (хоч я і радила студентам користуватись підручником Руткевича, а не іншими, більш «популярними» книгами) і нашого викладання. Я зробила певні висновки для своєї майбутньої роботи. Але хочеться, щоб мої майбутні студенти (і нинішні, які складатимуть курсові та державні екзамени з філософії) теж подумали над цим.

І. ПОПОВА,
кандидат філософських наук.

ДОБРИЙ ПОЧАТОК

Нешодавно на қафедрі економічної географії проходив захист дипломних робіт студентами-заочниками VI курсу. Загальне враження від захисту в перші два дні (17—18 травня) непогане. Поголовому, серйозно захищають роботи студенти заочного відділу. Зміст дипломних свідчить про те, що студенти багато і старанно попрацювали над матеріалом. Приємне враження справила ро-

бота І. Кеда. Як найкращу відзначила комісія роботу Н. Рури. Ця робота має велику практичну цінність. Відмінні оцінки одержали студенти: А. Клошник, Л. Щербуха, С. Бураков, Н. Ляшенко, В. Халковська та інші.

В цілому на курсі 10 відмінних оцінок, 11 добрих і одна задовільна.

А. ВАРШАВСЬКА.

Пошуки нового

Органіки здали роботи 20 квітня. Їх роботи складались не лише з теоретичної, а й з експериментальної частини. Цікаві результати одержали ст. Колинська та Юраш. Їх роботи були представлені на міській студентській конференції. Л. Товстуха одержала за новою методикою велику кількість малонового ефіру.

Курсова робота Камалова стала продовженням гурткової роботи. Вона теж була представлена на міській науковій конференції. Г. Камалов в своїй роботі дослідив можливість одержання непридільних кислот з використанням каталітичних методів. В ході виконання роботи він одержав цікаві дані про властивості окису алюмінію.

Цікаві оглядові роботи про дослідження відомого хіміка нашого університету Петренко-Критченко в галузі вивчення властивостей органічних речовин і деяких питань, пов'язаних з вивченням таутомірічних речовин виконані студенти Гриньова і Лутошкін.

Робота П. Іванченка — представника кафедри полімерів — має певне практичне значення.

Важкуючою була цьогорічна весна в житті четверокурсників: систематична робота над курсовою, заліки, екзамени. Працювали багато і з захопленням. Адже попереду виробнича практика — робота на хімічних заводах, в науково-дослідних інститутах Ленінграда, Києва, Дніпрорізького... Пошуки чогось цікавого, нового, що може стати доповненням до курсової, збагатили дипломну.

Е. ГРИГОРОВИЧ.

ТЕМАТИКА КАФЕДРИ

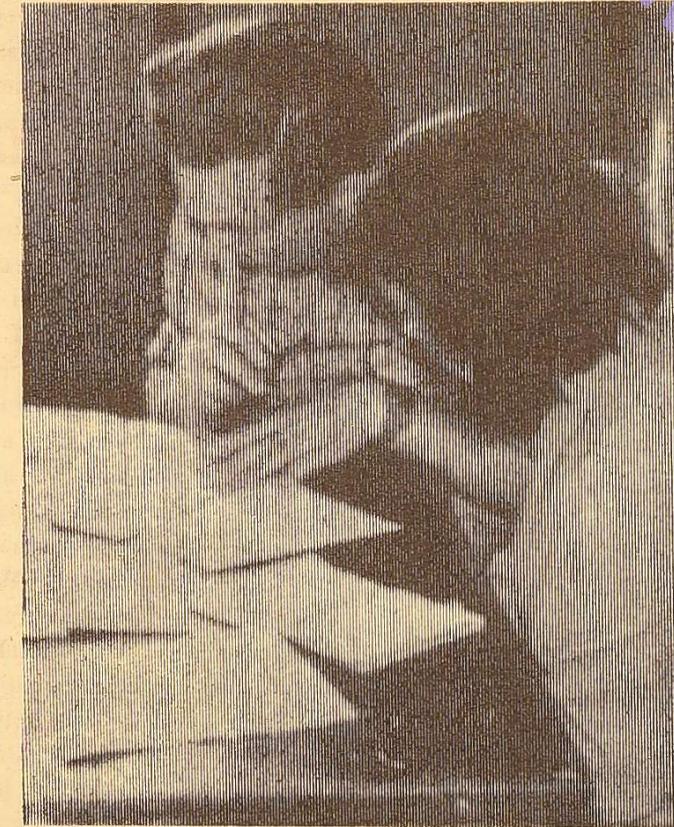
Тільки в 1960 році П. Педу вдруге «відкрив» його друг студентських років, відомий поет-гуморист С. Олійник, видавши деякі його вірші в збірці «Горять огні» та помістивши невелику вступну статтю. Це був початок дослідження творчості колишнього зацікавленого, а потім і незаслужено забутого поета. Продовжити розпочату С. Олійником справу вирішила випускниця філологічного факультету Ірина Мороз.

Далеким і не завжди зрозумілим сучасному поколінню молодих людей здається літературне життя Одеси в 20—30 роках. Треба було перегорнути багато сторінок вперше бачених газет, журналів і книжок.

Зустріч і листування з людьми, які близько знали П. Педу, скупі факти, знайдені на поштових сторінках періодичної преси, вивчення літературного життя в Одесі — все це дало змогу дипломантці написати біографію поета, прослідувати його творчий шлях. І. Мороз знайшла багато полум'яніх і високохудожніх творів Педи, які друкувались тільки в періодичній пресі, ще за життя поета і новідомі сучасному читачеві. Ці твори Ірина ретельно переписала і додала до дипломної роботи.

В спортивній термінології наших чехословацьких друзів замість звичайного для нас слова «фініш» вживали слово «мета». Семантика цього слова вагоміша — воно говорить про прагнення людини до бажаної цілі. Є мета і в кожного дипломанта. І. Мороз досягла бажаної цілі — ретельно і сумілінно дослідила творчість письменника. Успіх Ірини ствердила державна комісія, оцінивши її роботу на «відмінно».

І. Я. ЗАЄЦЬ,
кандидат філологічних наук.

Третьокурсники мехмату складають залік з математики.

Фото П. Башкарьова.

В ГОСТЯХ У СТУДЕНТІВ

7 травня студенти хімічного факультету та факультету іноземних мов зустрілися з першим секретарем міського комсомолу, делегатом XIV з'їзду ВЛКСМ Е. Бельютковим. Він розповів про дружню і ділову обстановку на з'їзді, про привітання ЦК КПРС з'їзду.

Бельютков висловив побажання делегатів з'їзду студентам — на полегливо працювати, оволодіваючи своєю майбутньою спеціальністю, брати активну участь в роботі НСТ, вчитися і читати інших.

А. ВАРШАВСЬКА.

Наукова тематика, розроблена колективом кафедри мікробіології відповідає завданням, які поставив XXII з'їзд КПРС перед радицькою біологічною науковою. Протягом ряду років співробітники кафедри працюють над проблемою підвищення врожаю кукурудзи шляхом внесення під її посіви бактеріальних добрив в поєднанні з органо-мінеральними. Внаслідок проведених в польових умовах досліджень було встановлено, що бактеріальні добрива (азотобактери шт. 53) на фоні органо-мінеральних добрив дають значне збільшення врожаю початків і зеленої маси кукурудзи (початків — на 56,4 проц., зеленої маси — на 20 проц. більше, ніж у небактеризованого).

З 1960 року колектив кафедри мікробіології разом з кафедрою гідробіології досліджує нові продукти біологічно активних речовин серед вищих рослин, водоростей і безхребетних тварин Чорного моря і лиманів Причорномор'я. Для зібрання матеріалів в різних районах Чорного моря, прилеглих до нього лиманів кафедра організовує експедиційні віїзди на науковому судні «Мечників». У віїздах і дослідженнях з цієї тематики беруть участь співробітники кафедри, аспіранти Є. І. Сур'янино娃, В. В. Хамагушкін, старші лаборанти Н. І. Кононенко, Л. Л. Житецька, М. С. Мишинаєвський та студенти старших курсів.

Ці дослідження показали, що стимулюючі речовини є в тілі морських безхребетних тварин, що їх можна використовувати в тваринництві як годівлю, а також в лабораторній практиці як сировину для створення живильного середовища. В багатьох видах водоростей є чимало антимікробних речовин; воно містять в собі також велику кількість живильних речовин, вітамінів і можуть бути використані в сільськогосподарських тварин.

М. С. Мишинаєвський проводить дослідження над вивченням деяких антибіотичних речовин і коромових антибіотичних препаратів на імунні реакції та фагоцитозу у кур-

Член-кор. АН УРСР, професор В. П. ТУЛЬЧИНСЬКА.

НАМ ПИШЦІ

ЗАГАРТОВАНИЙ, АЛЕ...

Більшість вважає, що хлопці — народ витриманий, загартований, нішою їм не страшне. Мабуть, і в нашій господарчі частині так думають про нас — мешканці гуртожитку № 2 (вул. Отровидова, 64). Ще нещодавно студенти вимушенні були випрарані близьку сушарні говорили дуже багато і значно довше, ніж це було потрібно.

Кілька місяців тривали перебої в постачанні водою. Ранок. Час як на лекції, а вмітися нічим. Метушня, біганина. Ще гірша справа з червоним кутком. Дах протікає, один куток осів, стіни мокрі, заливаніві, подекуди обвалена штукатурка — такий вигляд має наше улюблене місце відпочинку.

Незважаючи на постанову Міністерства ВССО, студенти й досі чергують біля телефона в коридорі. Техпрацівники нерегулярно залишаються спецодягом. Бачте, в господарчі на такі речі немає ліміту. Дивно...

І все-таки «винахідливість», «витривалість», «загартованість» наших мешканців не підвісили господарчину. Комісія обхіду профспілок встановила, що наш гуртожиток — серед кращих! І, мабуть, головна причина — в нестачі ліміту. Що ж — сподіваємося, що ми все-таки дочекаємося його!..

В. КІТОРАГА, член студради.

ЙОГО можна було б назвати одеським, цей репортаж. А, може, це вже й не репортаж, а спогади.

На Одескому вокзалі проводжали нас без оркестру, але, розповідають, що університетські оркестранти довго стояли на пероні і сумно дивилися в простір — там десь був і їх потяг, яким вони подумки («мысленно») їхали в напрямку до Жлобіна. Через 24 години вони вже не дивилися в простір, а грали. Але то вже були не наші оркестранти, а жлобінські. Вони ввечері прийшли на станцію, де ми відпочивали, і грали до танців, а Зорик Аврутін говорив своїм колегам, що йому все це нагадує музику 20-х років (він її добре пам'ятає).

Про подорож туди і назад розповідати не будемо. Було хороше, весело і організовано. Правда, де кому довелось якусь ніч спати «твірдо», сісти в поїзд без білетів або різними маршрутами добиратись із Жлобіна на Одесу. Та це дрібниці, бо загін з 200 чоловік являв собою єдиний, і, як пізніше сказав Аркадій Петрович Іванов, монолітний, злагоджений механізм. Справді, дисципліна і порядок були, як у військовому батальйоні, але на основі неписаного статуту. Заслуга в цьому — наших командирів Н. Лейдермана, І. Боровського і А. Листопада, безпосередніх керівників операцій по посадках, висадках і концертних виступах, та студентів — свідомих і слухняних, про яких мріють всі декани.

Однак почнемо розповідь про перебування нашого колективу художньої самодіяльності у столиці Литовської РСР — м. Вільнюсі

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Про те, як він починався, вже досить точно розповів наш колега по перу (дивись інформацію «Нехай промовляють серця!» в 15-му номері «ЗНК»). Після зустрічі на вокзалі нас повели в гуртожитки — там ми будемо жити. «Гуртожитки як гуртожитки», — сказала

шевченко: відсутність галасу. Якщо й розмовляють в коридорах, то тихо. На лекції збираються — теж без звітного гомону. «Як? І це студенти! — захоплено дивувалась Оксана Гриньова. — А знаєте, — продовжувала вона своїм простуженим голосом, — їх ніхто на ранкову зарядку не ганяє, вони самі ходять».

Вечері ходили по місту, зналися. Чисто, затишно, симпатично. Ось перед нами картина галереї. Поруч — старовинна башта, з місцевими курантами. На цьому фоні багато одеситів перефотографувалось.

Ходили хо куди: на міст через ріку Віллю, в костьол Петра і Павла, до башти Гедіміноса, в кафе літераторів і книжкову крамницю за віршами Е. Межелайтіса. Потім пішли відпочивати, щоб набратись сил.

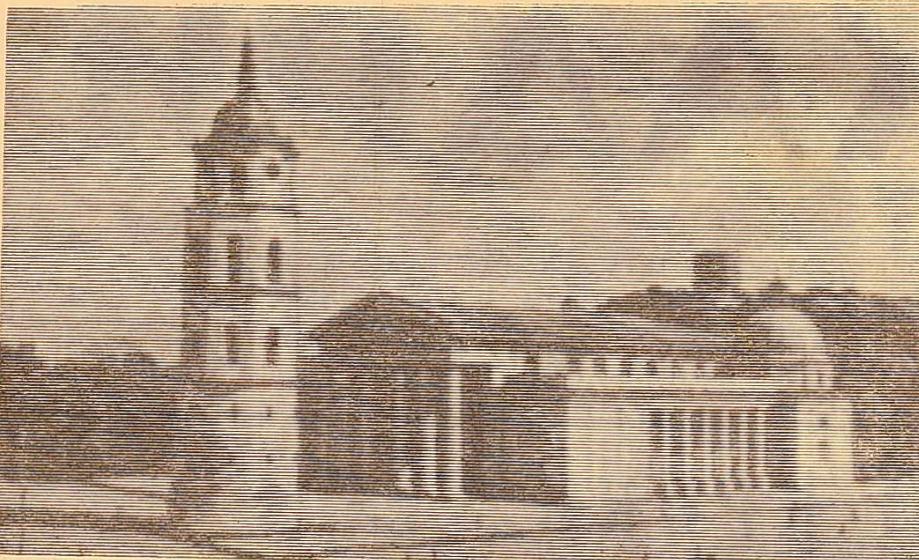
НА ДРУГИЙ ДЕНЬ

Сіданок — в студентській ідаліні. Швидко і недорого. Радимо Миколі Яковичу Фіоногіну вивчити пропускну систему і застосувати її в нашій ідаліні, хоча би порядком експерименту.

Потім перша група екскурсантів виїжджає в Тракай — перлину Литви. Тракай — це містечко на озерах. Про Тракай написана не одна книга. Його оспіував у своїх поезіях Ю. Словацький, його красою милювались Адам Міцкевич і відомий художник і композитор Чюрльоніс. Милювались і ми. Роздивились старовинну фортецю і слухали розповідь екскурсовода про те, як у Тракаї і його околицях литовці довгі роки боролись проти загарбників-христоносців.

Петро Андрійович Дутко в цей час багато фотографував і просив усіх «замінити» на місці з простиagnutimi руками, поки він зафіксує захоплені жести на фоні історичних стін. Ми цих фотознімків не друкуємо, а пропонуємо загальний вигляд Тракайської фортеці, бо вона, коли її знімали, не рухалась.

ВІЛЬНЮСЬКИЙ

Олександрович Соколов з тривогою дивляться на сцену — там уже лаштується хор. Клуб переповнений. Але біля виходу немає ніякого натовпу: на концерт прийшли

Дорогі наші друзі, брати рідні, сини та дочки чудової, гостинної, братній нам Литви — прийтіть наше шире українське вітання — Привіт Вам сердечний!

лише ті, хто мали запрошення. Це — висока культура і скромність. І ми в цьому пересвідчилися під час концерту. Були в ньому поодинокі «огріхи», але вільнюські студенти їх — не помічали: ніхто не сміявся, не вигукував дотепів. Вони все

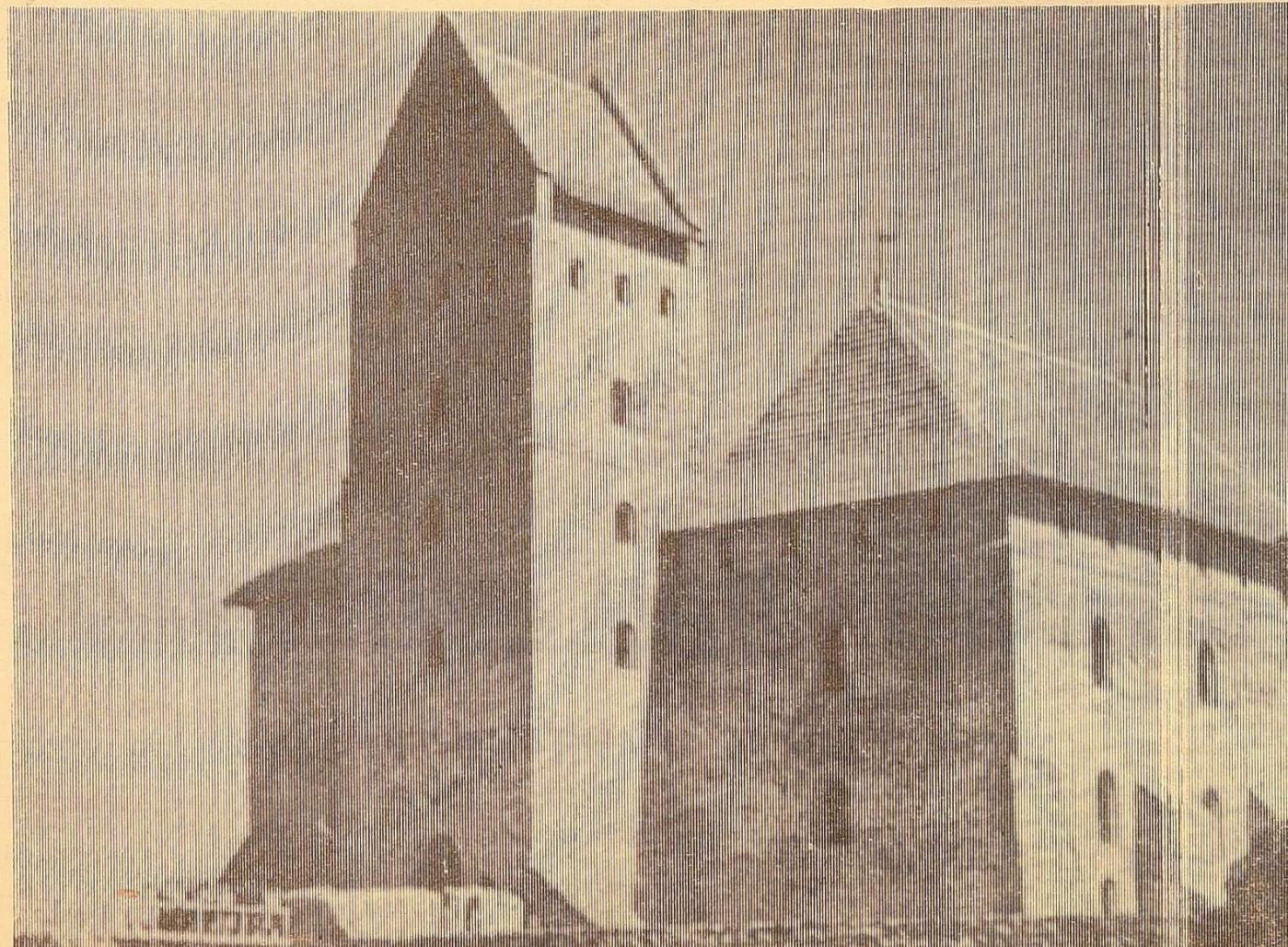
Ми, жителі сонячної і геройчної Одеси, привезли в своїх серцях теплоту нашого Причорномор'я, запах степової кови та пориви морського вітру.

Вам даруємо сьогодні всю щедрість і теплоту наших сердець. Литва і Україна! Як багато спільнога в іх долях, які чудові дружні зв'язки! Тут, в Литві, надруковано першу українську книгу. Тут, в Литві, в древньому Вільнюсі, минали юнацькі роки нашого великого Кобзаря Т. Г. Шевченка. Це він захоплено писав — у Вільні-городі преславнім! Преславному! Скільки в цьому слові любові, піжності та ласки. Ця любов перелилася в наші серця, і ми даруємо її вам. Литва вихovalala бунтівного Міцкевича, якого, як і Пушкіна, було заслано до Одеси. Тут він знайшов справжніх друзів, своїх соратників, полум'яних борців за свободу.

Литва і Вільнюс були священними для наших письменників, композиторів і художників. Тема Литви, геройчного, трудолюбивого

Хай живе братня дружба народів! Сьогодні, на цьому урочистому вечорі, дозвольте мені, дорогі друзі, передати вам від імені всього колективу Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова наше сердечне запрошення бути нашими шановними гостями. Ми будемо раді бачити і вітати вас в нашому місті-герої, в нашій перліні — Одесі. Дорогі друзі! Дозвольте мені в знак нашої дружби вручити вам пам'ятні подарунки. Хай в цьому приборі ніколи не висихає чорнило і допомагає вам творити натхненні пісні і талановиті наукові дослідження! Хай цей альбом нагадує вам про наше чудове місто і наш університет. Нехай цей годинник, відраховуючи години, наближує час нашої нової зустрічі!

З словом-відповідлю виступає Іонас Петрович Кубілюс. Він говорить про дружбу радянських народів, про любов литовців до Одеси — міста-героя. «Одеса для

Антоніна Петрівна Олійник, — є кращі за наші, є гірші». Ми, спецкори, жили у кімнатах, де є умивальники і чиста прохолодна вода — хлопці з Островицова, 64, поки що можуть тільки мріяти про та. Але найбільш вразило нас ін-

В обідню пору поспішаємо у Вільнюс — треба на репетицію. Хтось з істориків в автобусі шукає олівця для запису почутих даних, а географ нотує слова нашого гіда про те, що найдовша вулиця в Вільнюсі — 8 км, а найменша — 75 метрів.

Увечері — перший наш виступ. Хвилюємося і ми, «болільники». Надія Львівна Оленович і Іван

розуміли і поважали працю наших співаків і танцюристів.

На сцену виходять Іван Михайлович Дузь і ректор Вільнюського університету професор Іонас Петрович Кубілюс. Наші дівчата і хлопці в українських костюмах підносять литовським студентам подарунки. Іван Михайлович тримає мовами — українською, російською і литовською — виголошує коротку промову:

Співає наш вокальний ансамбль.

Виступає ансамбль пісні і танцю Вільнюського університету.

нас,— говорить він,— це Міцкевич і Мечников, це університет, який скоро святкуватиме своє 100-річчя. Ми дуже любимо Україну і її чарівні ліричні пісні. Паскало просимо, дорогі наші гості!»

Литовські студенти вручають І. М. Дузю пам'ятні подарунки — студентський кашет, пояс, і величі дерев'яні черевики. Зал гримить оплесками.

Починається концерт. Могутньо велично у виконанні нашого хору звучать пісні про Вітчизну і Дніпро. «Узник» Гречанінова і «Дударик» в обробці Леонтовича остаточно підкорюють зал. Ми радіємо за наших хористів і їх керівника Георгія Косинського. Глядачі гаряче аплодують А. Поднебесній, яка виконувала «Скрипку» Лядової, Г. Попову — за «Роздум» Масне, Е. Разінському і А. Листопаду за «Танець кочегарів», а П. Постоловській за «Футбол» Остапа Вишні; тепло зустрічають художнє читання Ю. Смулянського і В. Мельник, блискучий виступ оркестру народних інструментів під керівництвом А. Борисова. На «біс» викликають дівочий вокальний ансамбль, наше тріо у складі Р. Гусак, Т. Ткаченко і Е. Шевцовій, «Шотландську пісеньку» у виконанні Л. Обширнова і Л. Філіпенка, румунський танець «Хіндія» і пісню «Плавай, плавай, лебедоньку», яку виконував ан-

ансамбль бандуристів «Тополя» (керівник — І. Шаргородський) та багато інших.

Всього було 36 номерів. Дві з половиною години невтомно аплодували вільнюські студенти.

Після концерту вони відповідали на наші питання так:

— Ми люди стримані і по-північному холодні, але ви зворушили і запалили нас!

— Чудово. Тільки чому так мало українських пісень?

— Жива, різноманітна програма. Живі, веселі студенти, аж

підлога горить. А дівчата які гарні!

ДЕНЬ ТРЕТИЙ

Вранці почалась екскурсія по університету. Нас познайомили з його історією. Вільнюський університет ім. Вінцаса Капсукаса є одним із найстаріших учбових закладів в Європі. У 1979 році він буде відзначати своє 400-річчя. В ньому працювали і навчались астроном Почебутус, історик Лелевель, польські поети Міцкевич і Словацький, революціонери Каліновський і Дзержинський...

Університет в своєму складі має 7 факультетів: історико-філологічний, юридичний, економічний, природничих наук, фізико-математичний, хімічний і медичний, на яких навчається понад 3300 студентів.

нас до кімнат Міцкевича і був нашим добрим гідом.

Увечері наші студенти дали другий концерт. Вручаючи грамоти колективам художньої самодіяльності, Йонас Петрович Кубілюс

В музеї А. Міцкевича.

сказав: «Ваше мистецтво полонило наші серця». Під грім оплесків Іван Михайлович Дузь відповів: «Велике спасибі! Ми знали, куди ми їдемо і на що ми йдемо. Ми раді, що знайшли тут ширіх братів і друзів. До швидкої і бажаної зустрічі в Одесі!».

У величному залі студентського клубу на нас чекали накриті на 275 осіб столи. Тут зібрались викладачі та учасники художньої самодіяльності двох університетів. Короткі дружні тости — і на сцену виходить студентський народний ансамбль пісні і танцю Вільнюського університету. Ми ще нічого не почули, а вже були вражені: «Таких костюмів, ми у себе ніколи не бачили», — подумав майже кожен. Художній керівник ансамблю заслужений артист республіки Владас Бартусевич що відомий нас з колективом, якому присвоєне почесне звання Заслуженого ансамблю Литовської РСР.

Звучить литовською мовою пісня про Леніна, її змінє «Резгінеле» — яскравий весільний танок. Задушевно лунають народні пісні «Де ти була, донечко?» і «По Даугаві». Танцювальна група зачаровує глядачів танком жінок «Руччя» і «Чотіті», «Півником» і танком стариків... Зі сцени прямо до наших столиків вбігають хористи і танцюристи і кожному вручають на загадку книжечку про Вільнюський університет і глиняного півника — їх національний звичай. Всі свистять своїми «півниками»: ректор, декани, І. О. Соколов, Ш. М. Жовінська, Т. Кірш, аж поки свист не змінє пісня «Широка страна моя родная». Співають всі. До самого ранку — пісні і танці.

ДЕНЬ ЧЕТВЕРТИЙ

Ми прощаємося з гостинним університетом і містом і готовуємося в дорогу — на півден, до рідної Одеси. Жаль було розлучатись — хороши друзі тут. Цього дня, як і в попередні, з нами невідлучно був секретар парткому Чеслав Прано Кудаба, чуйна й уважна людина. Він і багато студентів їхнього університету прийшли на вокзал, де перед відходом поїзда звідусіль лунало:

- Щасливової дороги!
- Спасибі, друзі!
- До зустрічі в Одесі!
- Толья! (це так ніжно прощається з Листопадом). — Не забувай, пиши!

Спецкори «ЗНК»
В. ПЕТРИК,
В. ВАСИЛЬКО.
Фото П. Дутка.

Виступає «Тополя» — ансамбль бандуристів ОДУ.

РЕПОРТАЖ

Співають вільнюські студенти.

ний син українського народу поет революціонер-демократ Тарас Григорович Шевченко».

Познайомили нас і з 9 внутрішніми дворами, які виникли в результаті добудов між корпусами, що будувались з 16 до 19 століття. Архітектурний стиль їх різний — від готики до неокласицизму. «Наймолодший» добудові — 150 років. У вузькому з важким «готичним» склепінням залі хтось із першокурсників нашого інституту урочисто проголосив: «На нас дивиться історія!». Блукати серед університетських лабіринтів, ми пригадуємо слова ректора І. П. Кубілюса: «Тут вам дещо нагадає ваше місто, бо наші двори і корпуси — це одеські катакомби».

Група наших філологів та істориків разом з продеканом історико-філологічного факультету пішла в будинок-музей Адама Міцкевича (На жаль, не всі філологи, що прибули водночас і на музейну практику, були тут: мабуть, перепутали університет з універмагом). Спочатку ми були розчаровані: музей зачинено. Але виручав нас десятирічний Кестутіс Белтранос, учень 3-го класу, який на цей час виконував обов'язки «храниеля ключів»: він люб'язно впустив

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»
СТОР. 3. 25 ТРАВНЯ 1962 р.

